

i jako gnojeno, a ako je došlo do produženja vegetacije. A mi imamo, kao što nam je poznato iz iskustva više loših nego dobrih uvjeta za proizvodnju. Autor na taj upravo stršeći problem, naročito u krajevima gdje napada rda, nije dao zadovoljavajući odgovor.

Moje je mišljenje, a to sam istakao i u dosadašnjim mojim člancima, da mi zbog toga što je naša klima vrlo varijabilna, napadi rde su dosta česti i jaki, predusjev za pšenicu uglavnom loš, trebamo za praksu sorte, koje će uz visoku rodnost, posjedovati još i visoku rezistentnost na rdu (aktivnu), zimu i polijeganje. To jest sorte, koje će biti u stanju održati prinos na normalnom nivou i u ekološki lošim prilikama (kao na pr. pri produženju vegetacije i napadu rde). Naša iskustva su pokazala, da je takve sorte moguće stvoriti i da su one u stanju održati proizvodnju na normalnom nivou i u takvim uvjetima proizvodnje.

Zbog toga smatram, da našu selekciju pšenice treba usmjeriti u ovom pravcu, a agrotehničke zahvate o kojima je naprijed bilo riječi treba smatrati kao nešto normalno u proizvodnji, a ne kao perspektivu i rješenje.

Kroz našu zemlju

SAVJETOVANJE O PJEGAVOSTI LISTA ŠEĆERNE REPE

Zadružni ratarsko-sjemenarski savez u Zagrebu organizirao je 11. V. 1956. god. u Osijeku savjetovanje o pjegavosti lista šećerne repe, — cercospori. Ovom su savjetovanju prisustvovali naši najistaknutiji stručnjaci, koji se bave proučavanjem ove bolesti kao i stručnjaci poljoprivrednih stanica, tvornica šećera i nekih drugih zainteresiranih ustanova.

Svrha ovog savjetovanja bila je dati odgovor na brojna nejasna pitanja u vezi s ovom bolesti repe a osobito:

1. da li se ove godine može sa suzbijanjem cercospore ići u širu praksu, u kojem opsegu i na kojim područjima,
2. uvjeti u kojima je ova mjera rentabilna,
3. način i organizaciju suzbijanja,
4. mogućnost i potrebu organiziranja anticercosporne službe.

Predstavnik zadružnog ratarsko-sjemenarskog saveza istaknuo je potrebu, da se izmijene dosadašnja iskustva i rezultati ispitivanja, koja veći broj stručnjaka već nekoliko godina provodi na raznim mjestima, da bi se dao odgovor na gornja pitanja. Osobito je naglasio pitanje rentabiliteta te mjere, kojem je problemu u većini ispitivanja i bila posvećena glavna pažnja. Premda je

perspektiva suzbijanja cercospore uzgoj sorata šećerne repe otpornih prema ovoj bolesti kakvih već ima u USA, Njemačkoj i dr., ipak će još stanoviti niz godina kemijsko suzbijanje biti jedini način da se spriječe štete od ove bolesti.

Rentabilnost suzbijanja cercospore rezultira s jedne strane iz dobiti, koja se postiže povišenjem prinosa repe i povišenjem količine šećera a s druge strane iz troškova provedbe ove mjere. Zbog dvojake koristi bilo bi uputno u buduće organizirati plaćanje šećerne repe prema digestiji, t. j. količini šećera. Ekonomičnost ove mjere zavisi o stupnju štetnosti bolesti, koji nije na svim mjestima, a pogotovu ne svake godine jednak kao i o stupnju sprečavanje te bolesti. Često će biti ekonomičnije sa na pr. dva prskanja smanjiti štetu za 70% nego sa četiri prskanja smanjiti štetu za 90%. Nadalje, visina prinosa važna je faktor, koji utječe na rentabilitet suzbijanja, koji je to veći što su prinosi veći. Troškovi suzbijanja motornim prskalicama iznose 8—9.000 Din po 1 ha za dva prskanja a sa lednim prskalicama, kojih su nažalost šećerane kupovale u ogromnim količinama, oko 12.000.- Din pa i više. Svakako da treba u račun uzeti i povećanje iskorištenja aparata u vrijeme kada su oni relativno malo korišteni, zatim oslobađanje pojedinih površina za druge kulture,

zbog povišenja prinosa šećera po jedinici površine i t. d.

Dr. Kišpatić, profesor poljopr.-šum. fakulteta u Zagrebu iznio je rezultate trogodišnjih ispitivanja. Rezime tih rezultata bi bio da je rentabilitet suzbijanja neosporan, pa da je čak u najnepovoljnijim uvjetima povišenje pokrilo troškove provedbe te mjere. Naročito je istaknuo da će se suzbijanjem cercospore povisiti prinosi šećera po jedinici površine, što će povući za sobom smanjenje površina pod repom i time oslobađanje velikih površina za uzgoj žitarica i ostalih kultura.

Na provedbu ove mjere trebat će u perspektivi nadovezati i suzbijanje lisenih ušiju kao prenosioca žutice.

Gotovo svi dosadašnji pokusi vršeni su na malim parcelama te nema iskustva s većim površinama, a i u pogledu načina rada ima manje važnih nejasnoća. Međutim, smatra da se ne smije čekati već da treba ići u praksu s ovom mjerom. Borodoška juha dala je do sada najbolje rezultate a prskati treba nakon pojave prvih pjega. U 10-godišnjem prosjeku prve su se pjege javljale oko 15. VI.

Ing. Todorčić iz tvornice Branjin Vrh također je iznio veoma zanimljive podatke. Prema pokusima u godini 1953. uz prosječne prinose od oko 200 mtc po hektaru, povišenje prinosa šećera po hektaru postignuto suzbijanjem cercospore iznosilo je 487 kg, dok je u god. 1955. uz prinose od oko 600 mtc to povišenje iznosilo čak 2.349 kg. Odbivši troškove prskanja, čista je dobit u prvom slučaju iznosila oko 40.000 Din a u drugom preko 200.000 Din po jednom hektaru.

Međutim, za praksu smatra da se može računati s prosječnim povišenjem prinosa repe od 12% a količina šećera 10%, čime se ukupno postiže dobit od oko 47.000 Din, odnosno čista dobit od oko 37.000 Din po 1 ha. Od te čiste dobiti cca dvije trećine otpada na povišenje količine šećera u repi a samo jedna trećina na povišenje prinosa.

Veoma je interesantno bilo izlaganje ing. Marića iz Zavoda za unapređenje poljoprivrede u Novom Sadu. Zbog iznimnih vremenskih prilika u god. 1955. do pojave prvih pjega došlo je tek 14. VII. Usporedno su vr-

šene tri, dva i jedno prskanje u raznim vremenskim razmacima i raznim sredstvima. Najbolji je uspjeh postignut bordoškom juhom kod tri prskanja. Povišenje prinosa repe kretalo se između 12 i 30%, a količine šećera oko 1—15%, dok se povišenje prinosa šećera po jedinici površine kretalo i do 50% i više. Ovakav je uspjeh postignut usprkos čestim i jakim kišama.

Ing. Pivar Gojko, upravitelj Fito-sanitetske stanice Osijek, ukazao je na mogućnost lomljenja lišća kod kasnijih prskanja pri radu s manje prikladnim vrstama aparata, na način distribucije kemijskih sredstava, predložio plaćanje repe po digestiji, i t. d.

S vrlo zanimljivim podacima i korisnim prijedlozima u diskusiji su sudjelovali i ing. Vukčević, iz P. D. Belje, ing. Špoljarić iz šećerane Osijek, ing. Kovačević, iz selekcijske stanice Brestovac, i dr.

Nakon diskusije o načinu organizacije suzbijanja cercospore ove godine usvojeni su ovi zaključci:

1. U svim dosadašnjim pokusima, koje je provodilo više stručnjaka na raznim mjestima i čiji su rezultati izneseni na ovom savjetovanju, suzbijanje cercospore šećerne repe bordoškom juhom pokazalo se kao apsolutno rentabilna mjera.

2. Zbog toga je potrebno u cilju povišenja prinosa šećera po jedinici površine prijeći s provedbom suzbijanja cercospore u široku praksu. U god. 1956. potrebno je ovom mjerom zahvatiti državna dobra i poljoprivredne zadruge u određenim mjestima, gdje postoje mogućnosti i uvjeti za provedbu ove mjere. Kriterij za određivanje ovih mjesta treba da bude intenzitet napada ove bolesti u nekom području, veličina površina pod šećernom repom, osiguranje stručnosti provedbe te mjere i osiguranje motorne prskalnice za njenu provedbu. Poljoprivredne zadruge provest će prskanje svojim servisom na ukupno 1000 ha šećerne repe, i to prvenstveno na svojoj ekonomiji a zatim i na izvjesnim parcelama privatnih proizvođača. U roku od 10 dana poljoprivredne stanice, koje su niže navedene, javit će tvornici šećera i Zadružnom ratarsko-sjemenarskom savezu u Zagrebu naziv za-

druge i površinu, koju će ta zadruga poprskati. Kod toga treba voditi računa o gore navedenom kriteriju i dogovoru da se pojedinoj zadruzi prema mogućnosti odredi najmanje 15 ha površine, kako bi se izbjegla suvišna rascjepkanost akcije. Orijentaciona veličina površina je slijedeća za navedene poljoprivredne stanice: Beli Manastir 20 ha, Našice 70 ha, Virovitica 60 ha, Podr. Slatina 50 ha, Vinkovci 165 ha, Županja 100 ha, Drenovci 30 ha, Slav. Brod 100 ha, Đakovo 100 ha, Osijek 230 ha, Valpovo 25 ha i Vukovar 50 ha.

3. Troškove suzbijanja cercospore, koje provedu poljopr. dobra i poljoprivredne zadruge preko svojeg servisa, snosit će tvornice šećera prema dostavljenim računima nakon akcije. Potrebna kemijska sredstva dat će tvornice šećera u vidu avansa. Opseg ove akcije na zadružnom sektoru i prema tome snasiranje njenih troškova određen je na današnjem savjetovanju sa 400 ha površine za svaku od tvornica šećera u Osijeku i Županji i sa 200 ha površine za šećeranu u Branjinom Vrh.

4. Prvo prskanje treba da započne odmah nakon otkrivanja prvih pjege, a drugo prskanje tri do četiri tjedna iza prvog. U slučaju potrebe može se provesti i treće prskanje u sličnom razmaku. Upotrebiti treba

bordošku juhu uz utrošak od 10—12 kg modre galice po 1 ha za jedno prskanje. Bordošku juhu treba napraviti po postojećim propisima uz upotrebu indikator-papira kiselosti.

5. Provođenje ove mjere treba da bude pod stručnim nadzorom.

6. Poljoprivredne stanice trebaju pratiti tok i rezultat akcije i koristiti te podatke za iduću godinu, odnosno za dobivanje elemenata potrebnih za osnivanje anticercosporne službe.

7. U toku srpnja ove godine potrebno je organizirati još jedan ovakav sastanak radi izmjene dotadašnjih iskustava i dogovora o daljem radu.

8. Potrebno je ove godine sakupljati podatke o intenzitetu napada cercospore u pojedinim područjima radi kartiranja područja, u kojima se ona javlja u naročitoj jakosti. Za kartiranje treba zadužiti Fitosanitetku stanicu Osijek, kojoj treba osigurati financijska sredstva za provedbu toga zadatka.

9. Tvornice šećera će u ovogodišnjoj kampanji provesti ispitivanje digestije šećerne repe s prskanih parcela, odvojeno od ostale šećerne repe.

10. Bilo bi poželjno, da stručno udruženje industrije šećera iz svog fonda za cercosporu odvoji jedan dio sredstava za pokriće nekih efektivnih troškova onih tvornica, koje sudjeluju u ovoj akciji.

Ing. M.

Pregled vremenskih prilika

PREGLED VREMENSKIH PRILIKA i stanja usjeva u mjesecu KOLOVOZU 1956. godine

Vremenske prilike u mjesecu kolovozu o. g. s poljoprivrednog gledišta bile su pretežno povoljne, što pokazuju podaci palih oborina i njihov raspored, kao i kretanje srednjih i maksimalnih temperatura tokom mjeseca.

O b o r i n e: Količina oborina, koje su pale u mjesecu kolovozu o. g. kreću se gotovo u cijeloj Hrvatskoj između 30 i 70 mm, osim zapadnih planinskih predjela Hrvatske, gdje su mjestimično nešto veće. Uglavnom ove količine poklapaju se sa višego-

dišnjim prosjekom, osim u istočnim krajevima Hrvatske, gdje su za oko 20% manje od prosjeka. Pale oborine u mjesecu kolovozu o. g. uglavnom su bile dobro raspoređene kroz cijeli mjesec.

Tokom mjeseca kolovoza padala je tuča na 22. i 23. VIII. Tih dana padala je tuča mjestimično u planinskim predjelima sjeverne i zapadne Hrvatske (Hrv. Zagorje, Gorski kotar — Primorje). Intenzitet ovih tuča bio je slab, pa pričinjene štete nisu znatne.

Temperatura: Kako količine oborina, tako i temperature zraka u mjesecu kolovozu o. g. kretale su se u visini višegodišnjeg prosjeka.